

17. Carnaval

Carnaval is niet weg te denken uit Bargercompascuum. In de jaren tussen 1960 en 1970 groeit het van een bescheiden 'lokaal' feestje naar het grote volksfeest, zoals het nu is. Het was en is voor Noord-Nederlandse begrippen een bijzonder fenomeen.

Komt het door de hoofdzakelijk Duits-katholieke bevolking of is men aan het eind van de winter toe aan een feestje?

Vanuit de christelijke traditie zijn de zes weken voor Pasen een vastentijd. Het weekend voor de vasten organiseerde men nog één keer feest, de mensen gingen verkleed naar muziek en dans, Carnaval dus.

Hoe dan ook, in Bargercompascuum kwam het goed van de grond.

Al vanaf 1950 wordt het gevierd, het begon als een toneelavond op de zaterdag, gevolgd door een carnavalsbal in het weekend voor de vastentijd. Initiatiefnemers waren Bets Steins, een Limburgse onderwijzeres aan de St. Theresiaschool en haar collega meester Jan Duivenvoorde. In de beginjaren is het kleinschalig en gaat er weinig geld mee gemoeid. Midden jaren zestig komt de oprichting van een carnavalsclub tot stand.

Krantenknipsels over het carnaval (bron; Emmer-Courant 1972).

De carnavalsvereniging 't Stiekelzwien dateert van 1965. In die tijd wordt het feest op de zaterdagavond door alle kroeghouders gezamenlijk georganiseerd. De gasten betalen één entree en hebben toegang tot alle 5 feestzalen: De Ibo-bar, café Hogelink, café Jo Bakker, café Berend Gustin en het Paviljoen van het Veenmuseum. Groepen gaan van 'kroegie naar kroegie' en zo ontstaat straatcarnaval opgeluisterd door meerdere dweilorkesten. Steeds meer mensen gaan beter verkleed, zoals het gebruikelijk is in Zuid-Nederland.

In 1971 is de eerste optocht, toen nog alleen op de zaterdag en sinds 1976 ook op de maandag. Deze Rosen-

montagoptocht en het feest in de kroegen is inmiddels uitgegroeid tot een volksgebeuren voor heel de Zuidoosthoek.

Carnaval in Bargercompascuum begint al op de Elfde van de Elfde, in november dus. De Prins en zijn Prinses treden af. Dan beginnen de eerste groepen; 'de karrenbouwers' al aan het bouwen van hun praalwagens. Heel de winter- vorstverlet- zijn ze bezig in de schuren bij de boeren en tuinders uit de omtrek.

Het carnavalsweekend begint met een feestavond voor ouderen, medegeorganiseerd door de Zonnebloem. De avond erop is de bekende Gala-avond met optreden van de Artiësten- een speciaal voor deze gelegenheid samengestelde theater -en muziekgroep. Op de zaterdagmiddag gaat de 'kleine' optocht door het dorp. Kenners menen dat dit de beste optocht is, omdat alleen de Bargercompascumer praalwagens- en die zijn het mooist!- getoond worden. De optocht bestaat uit een twintigtal wagens en meerdere loopgroepen. Het feest wordt voortgezet in het café en sinds 2009 in de tent.

's Maandags is de Rosenmontag. In 1976 organiseert Bargercompascuum zijn eerste Rosenmontag optocht, die in de navolgende jaren uitgroeit tot een groots feest. Het carnavalsvuurtje is overgewaaid naar andere dorpen en zo krijgen Zwartemeer, Weiteveen, Bageroosterveld, Nieuw -Dordrecht en Ter Apel ook hun eigen feest met optocht.

Op deze maandag komen de karren, ook uit de buurdorpen tezamen op de Postweg om hier- soms met wel 120 praalwagens- een lange optocht te vormen. Rosenmontag brengt jaarlijks tienduizenden mensen naar Bargercompas.

Het buurdorp Bageroosterveld houdt op de zondag ook een grote optocht, die eveneens door duizenden bezoekers gezien wordt. Dorpen concurreren met elkaar in het maken van de mooiste praalwagens. Het lijkt erop dat deze onderlinge strijd ervoor zorgt dat elk jaar de optochten mooier worden. Opvallend is dat ook de Duitse plaatsen Rütenbrock en Schöningsdorf een carnavalscultuur hebben.

De optocht van de maandag trekt elk jaar tienduizenden bezoekers. Op de foto is de praalwagen van de karrenbouwersgroep 'Woaghalzen' te zien. Verslaggever Ben ten Velde noemde de Rosenmontagoptocht de slagroom op de taart in het carnavalsgebeuren van Zuidoost-Drenthe (bron; Dagblad van het Noorden, 2009).

Columnist Jan Wieringa van het Dagblad van het Noorden maakte verslag van zijn bezoek aan Bargercompascuum. Hij zag een stralende lach op Rosenmontag en schreef op dinsdag onderstaande tekst.

Rosenmontag

Op Rosenmontag is niets wat het lijkt; die oldtimer daar in z'n rolstoel bijvoorbeeld, zou best ook eens een verkleed iemand kunnen zijn. Maar nee: het is dhr. Vos van kamer 142, zoals een labeltje aan de rolstoel vermeldt. In welk zorghuis Vos woont, dat staat er niet bij. De rolstoel trouwens, is van het merk Quicky.

De optocht is in volle gang. Schuddend en stampend komen de wagens voorbij; het is weer een keurige karavaan geworden. Uiteraard in een gepaste orkaan van kabaalmuziek; zoals het hoort. Bij het kerkhof staan twee pandaberen te klateren in de dorre beukenhaag. Het is beslist geen mooi gezicht, maar wat moet je? Op zulke dagen lijk je wel lek.

In het café heeft een onbeschonkene vandaag niet veel te zoeken; té vrijpostig grijpt hier de geest uit de bierkraan om zich heen. Maar wel gezellig natuurlijk; dat is de ellende op zulke dagen. Langzaam maar zeker verlaat het volk nu het feestende dorp Barger-Compascuum. Om op de keet aan te knappen, zoals hier nog wel eens wordt gezegd. Ook dhr. Vos van kamer 142 wordt huiswaarts gereden. Een eenzaam prinsesje gaat hem voor; met een bedrukt gezichtje loopt zij het dorp uit. Moet zij niet terug, naar de feestende achterblijvers? Flarden lawaai waaien achter haar aan. Het is carnaval in de venen.

De carnavalscultuur verandert wel degelijk. Kon men in de beginjaren -voor 1980- nog met een gerust hart onverkleed of met een boerenkiel in het café verschijnen, nu is bijna iedereen 'in thema' verkleed. De deelnemers van nu zijn er ook mee opgegroeid. Het wordt met de jaren creatiever en professioneler. Dit geldt niet alleen voor de Bargercompascumers, maar ook voor de deelnemers uit andere dorpen. Rosenmontag 2011 was een bijzonder zonnige dag en tienduizenden toeschouwers zagen een vrolijke stoet praalwagens en loopgroepen door het centrum van Bargercompascuum trekken. Het feest wordt gevierd in de tent in het middelpunt van het dorp- eerder de 'Brug' en de 'Dam' - nu het nieuwe plein.